

Çocukluktan olgunluk yaşlarına gerçek Atatürk

İpek Çalışlar'ın kaleme aldığı 'Mustafa Kemal Atatürk', hem yeni bilgileriyle hem üslubuyla hem tarihsel nesnellığıyle hem de zor konulara getirdiği mutedil ve ikna edici cevapları ve yaklaşımıyla okuyucuyu derinden etkileyecek bir **kitap**.

TEYFUR ERDOĞDU

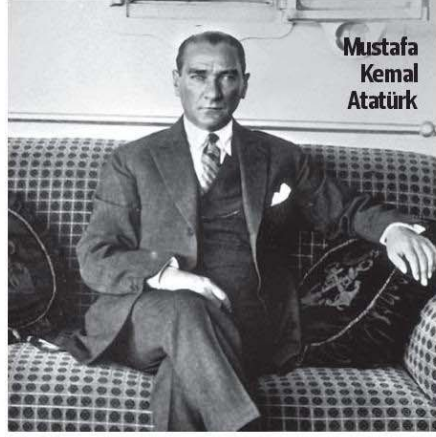
İpek Çalışlar'ın bütün **kitaplarını** severek okumuş biri olarak bu kitabın tarih editörlüğü teklif edilip ilk halini gördüğümde 1927'ye kadar getirilip bırakılmasına üzülmeştüm. Eser neden Atatürk'ün vefatına kadar devam ettirilmemişti? Bir okuyucunun bunu sormaya hakkı olduğu kadar bir yazarın da kitabı istediği yerde bitirme hakkı vardır. Ayrıca 1927 Atatürk'ün sekiz yıl aradan sonra İstanbul'a yerleştiği ve 'Nüfuk'u kaleme aldığı yıldır. Evet, bu yıl bence de Türk tarihi için önemli bir dönüm noktasıdır.

Türkçede Atatürk ile ilgili yazılmış ve çevrilmiş yüzlerce **kitap** var. Andrew Mango, 'Atatürk', Klaus Kreiser, 'Atatürk' ve bildiğim kadarıyla Türkçeye henüz çevrilmemiş Şükrü Hanioglu'nun 'Atatürk' kitabı bunlardan bazıları. Ancak tüm bunların değerlendirmesini burada yapmak imkânsız.

Kitaptan çarpıcı kısımları sizinle paylaşmak arzusu ile bu paragrafı kaleme alırken kitabı tekrar okumak istemedim. Aklımda en çok neler kalmıştı? Zübeyde Hanım'ın gelin olurken yüzünün her bir yanının altın ve gümüş tellerle kaplanması, bunun sonra büyük bir trajediye dönüşmesi; Atatürk'ün tarlada kargalarla ve hayvanlarla olan münasebeti; Atatürk'ün kız kardeşinin cesedinin vahşi hayvanlarca parçalanışı; Atatürk'ün üvey babası ile ilişkisi; Atatürk'ün II. Abdülhamid sarayında padişaha suikast iddiasıyla tevkifi ve sorguya çekilişi, Şam'a sürülüşü ve oradan kaçarak Selanik'e annesinin yanına gelişi; Atatürk'ün konuşurken sahip olduğu Rumeli şivesi; annesinin Atatürk üzerindeki gücü; Zübeyde Hanım ile Fikriye Hanım arasındaki gerginlik; Atatürk'ün Sabetaycı olup olmadığı ve Selanik Atatürk Evi'nin doğduğu ev olup olmadığı sorularının bilimsel şekilde cevaplandırılması; Atatürk'ün Latife Hanım'ın bildiği yabancı dillerle iftihar etmesi...

Kitabın sahip olduğu çarpıcı ve önemli bilgiler elbette ki bunlarla sınırlı değil. İçinde bunun gibi daha onlarca konu var.

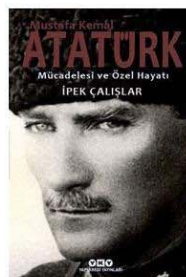
Kitap üç bölümden oluşuyor; 'İmparatorluk Yılları'; 'İşgal ve Milli Mücadele'; 'Cumhuriyet Sonrası'. Atatürk'ün özel yaşamı bu sıra takip edilerek ele alınmış. Bu sıra içinde özel yaşam ile siyasal, ekonomik, askeri, kültürel olaylar atbaşı kurgulandığı için okuyucu

cu mikro (Atatürk'ün özel yaşamı) ile makro (ülkedeki) gelişmeler arasında rahatça bağlantı kuruyor.

Yazar, biyografi yazarları arasında kesinlikle çok önemli bir yere sahip. 2006 yılında yayımladığı 'Latife Hanım' ve 2010'da yayımladığı 'Halide Edib - Biyografisine Sığmayan Kadın' kitapları bu iddiamın delilleri.

Atatürk dönemini iyi bilen biri olarak **kitap** hem yeni bilgileriyle hem üslubuyla hem tarihsel nesnellığıyle hem de (Sabetaycılık, Atatürk'ün annesinin cenazesine katılmaması gibi) zor konulara getirdiği mutedil ve ikna edici cevapları ve yaklaşımıyla beni derinden etkiledi. Bu özellikleri onu alanında yazılmış diğer **kitap**lardan ayırıyor ve sıvrılmasına sebep oluyor. Çalışlar, biyografiyi yazarken daha önceki biyografilerin çoğunda eksik olan yaşayan ve vefat etmiş kadınların şahitliklerine ve anlatılarına başvuruyor. Bu kitaba inanılmaz bir derinlik kazandırıyor. **Sadece erkek gözüyle Atatürk başka bir kişi, sadece kadın gözüyle Atatürk başka bir kişi iken ikisinin birden ele alınması bizi çocukluktan olgunluk yaşlarına kadar gerçek Atatürk'e daha da yaklaştırıyor.** Bunların yanında rahat okunması, sürükleyici olması diğer olumlu yönleri... Çalışlar acaba bu döneme ait başka biyografileri de bu konuları çok merak eden bizler için kaleme alır mı? Bizden dilemesi ve beklemesi... ■

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK - MÜCADELESİ VE ÖZEL HAYATI (1881-1927)

İpek Çalışlar
Yapı Kredi Yayınları, 2018
530 sayfa, 32 TL.